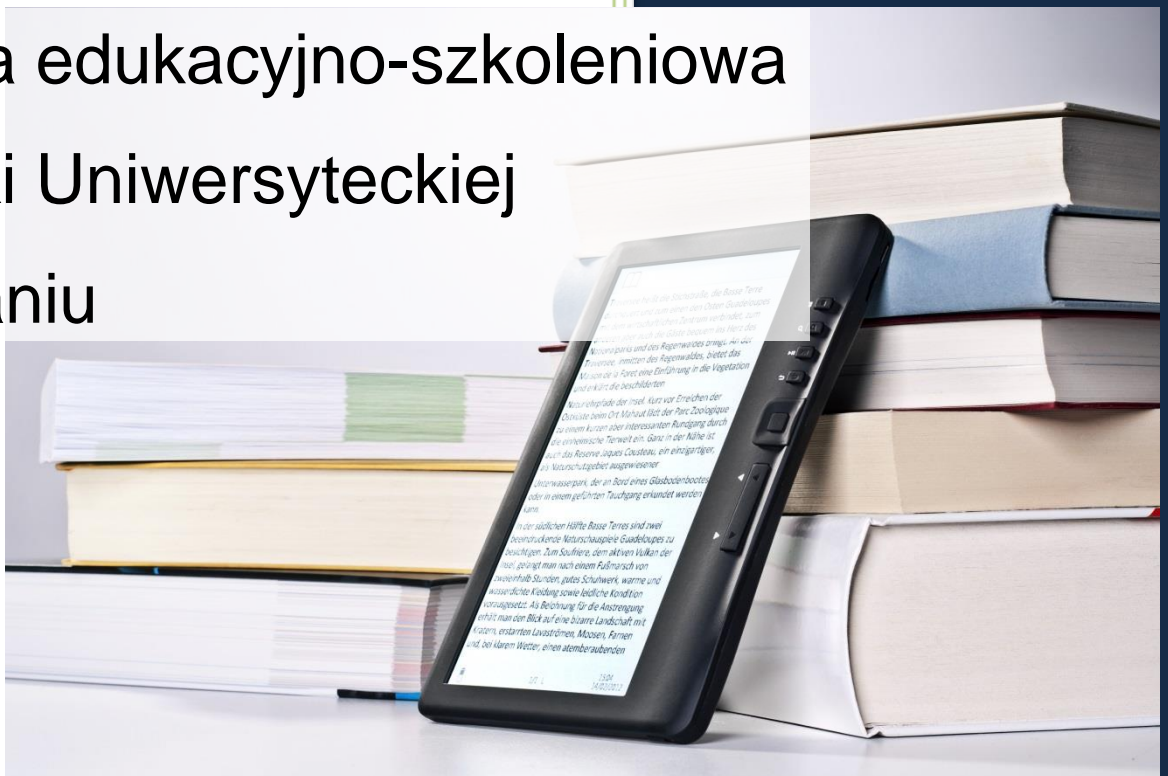

2014/2015

Strategia edukacyjno-szkoleniowa Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu

tel. 61-829-38-49 ul. Ratajczaka
38/40, Poznań Oddział Informacji i
Transferu Wiedzy Biblioteki
Uniwersyteckiej

I. Opis strategii

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu to wiodąca biblioteka naukowa Wielkopolski. Stanowi jednostkę Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza powołaną do obsługi jego zadań naukowych i dydaktycznych. Tworzy przestrzeń wiedzy zebranej i dostępnej w kolekcjach historycznych oraz najnowszych źródłach informacji. Wykorzystuje nowoczesne środki organizowania dostępu do wiedzy i dynamicznie rozwijającą się informatyzację. Podejmuje działania dydaktyczne, promujące naukę oraz zadania wynikające z misji Uczelni. Strategia szkoleniowa Biblioteki Uniwersyteckiej realizuje działania wspomagające budowanie społeczeństwa wiedzy, opartej na zasobach cyfrowych i tradycyjnych, w nowoczesnej komunikacji naukowej.

Pragniemy zaprezentować Państwu program szkoleń na nadchodzący rok akademicki 2014/2015 na miarę cyfrowych wyzwań, w obliczu ciągłego rozwoju nowych technologii i rosnącej potrzeby kształcenia studentów w zakresie niezbędnych kompetencji informacyjnych, oczekiwanych na studiach uniwersyteckich.

Od 2013 roku studenci UAM korzystają z Centrum Edukacyjnego Biblioteki Uniwersyteckiej - nowoczesnej platformy dydaktyki bibliotecznej, która wykorzystuje technikę e-learningu, kształcenia na odległość w zakresie *Edukacji informacyjnej i źródłowej* pod opieką nauczyciela akademickiego - bibliotekarza.

Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej, wśród nich bibliotekarze dyplomowani, specjaliści dziedzinowi oraz w zakresie informacji naukowej służą pomocą w przygotowaniu studentów I roku studiów dziennych licencjackich do samodzielnego korzystania z oferty Biblioteki. Studentom III roku studiów licencjackich i studiów magisterskich oferują zajęcia w formie warsztatów w sali komputerowej. Pomagają także doktorantom, między innymi w tworzeniu warsztatu bibliograficznego, uczą strategii wyszukiwawczych oraz prezentują usługi i zasoby biblioteczne. Pracowników naukowych przekonują do korzystania z programów służących zarządzaniu bibliografią i zapoznają ich ze sposobami, które efektywnie mogą pomóc w podniesieniu cytawalności prac naukowych. Wskazują jak umiejętnie selekcjonować informację, poruszać się w świecie wskaźników bibliometrycznych i korzystać ze źródeł elektronicznych.

II. Charakterystyka zadań edukacyjno-szkoleniowych BU

Biblioteka oferuje szereg szkoleń, obejmujących swoim zakresem poniżej zaprezentowane zasoby elektroniczne, usługi oraz narzędzia.

1. E-zasoby

- dostęp on-line do pełnych tekstów i abstraktów publikacji naukowych
- kolekcje książek i czasopism elektronicznych takich wydawców jak: EBSCO, Springer, Elsevier, Wiley, Oxford University Press, Cairn
- wielodziedzinowe, bibliograficzne i pełnotekstowe bazy danych obejmujące publikacje z nauk ścisłych, przyrodniczych i humanistycznych, takich jak Academic Search Complete, Brepolis, PsychARTICLES, Chemical Hazards in Industry
- dostęp do baz Web of Science i Scopus będących źródłem wskaźników bibliometrycznych (indeks Hirscha, liczba cytowań, Impact Factor)
- zasoby dostępne w zdalnym systemie logowania nie tylko w uniwersyteckiej sieci komputerowej, ale również z komputerów domowych

2. E-usługi

- Zamów kopię - Libsmart Copy jest to usługa elektroniczna, dzięki której z poziomu katalogu on-line czytelnik może zdalnie zamówić błyskawiczną usługę reprograficzną
- Zaproponuj kupno książki jest to usługa pozwalająca na zamówienie książki, której nie ma w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej, a zdaniem czytelnika powinna się w nich znaleźć
- Zapytaj bibliotekarza to nowoczesna platforma zdalnej łączności z zespołem pracowników biblioteki, których misją jest dostarczanie użytkownikom pewnej i pełnej informacji oraz oczekiwanej pomocy w możliwie najkrótszym czasie

3. Narzędzia

- zdigitalizowane katalogi kartkowe Biblioteki Uniwersyteckiej: alfabetyczny, systemowy, starodruków, rękopisów, masoników, dysertacji, mikrofilmów
- SUMMON: multiwyszukiwarka umożliwiająca łatwy dostęp, poprzez jedno okno wyszukiwawcze, do uniwersyteckich zasobów elektronicznych, takich jak katalog on-line, Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa, instytucjonalne repozytorium AMUR, bazy danych, e-książki, artykuły z czasopism elektronicznych i wiele innych
- menedżery bibliografii, dzięki którym można zgromadzić w jednym miejscu, publikacje z wszelkich w/w zasobów elektronicznych a także porządkować zebrany materiał i tworzyć teksty naukowe zgodnie z wymogami redakcyjnymi wielu wydawców. Ostatnio w naszej ofercie szkoleniowej proponujemy przeprowadzenie warsztatów z zakresu działania takich menedżerów, jak Flow, EndNote i Mendeley

III. Programy szkoleń dla poszczególnych grup użytkowników

---

1. Zajęcia cykliczne

A. Grupa docelowa: studenci

Tytuł szkolenia: *Edukacja informacyjna i źródłowa*. Przystosowanie biblioteczne.

Wydziały objęte szkoleniem: studenci studiów licencjackich I roku wszystkich Wydziałów UAM

Terminarz: semestr zimowy oraz letni

Miejsce szkoleń: platforma e-learningowa UAM

Forma szkoleń: kurs e-learningowy

Liczba godzin: 6h

Cel ogólny przedmiotu:

Kurs przygotowuje użytkownika do samodzielnego poruszania się w różnych środowiskach informacyjnych i rozpoznawania własnych potrzeb, zdobywania umiejętności wyszukiwania niezbędnych informacji i jej selekcjonowania wraz z krytyczną oceną źródeł, aż do uzyskania

umiejętności efektywnego korzystania z systemu informacyjno-bibliotecznego UAM. Głównym zadaniem kursu jest zapoznanie studentów z różnymi źródłami informacji, z nowoczesnymi narzędziami informacyjnymi przydatnymi w tworzeniu bibliografii oraz poprawnym jej sporządzaniem dla celów tworzenia pracy licencjackiej.

Cele szczegółowe:

Student potrafi identyfikować, lokalizować, pozyskiwać, pobierać i wykorzystywać informacje dostępne poprzez system biblioteczno - informacyjny UAM. Umie samodzielnie stać się użytkownikiem systemu biblioteczno-informacyjnego UAM oraz posiada umiejętność swobodnego dysponowania kontem czytelnika, poprzez korzystanie z usług tam oferowanych. Posiada umiejętność trafnego zdobywania informacji poprzez samodzielne wyszukiwanie książek i czasopism, w katalogach BU i innych katalogach on-line. Potrafi wykorzystać znajomość tradycyjnych i elektronicznych źródeł informacji podczas organizowania własnego warsztatu pracy oraz pisania pracy licencjackiej. Wyszukać i wartościować oraz umiejętnie wykorzystać zdobyte informacje w celu stworzenia bibliografii. Student potrafi posługiwać się pomocami oferowanymi poprzez system usług bibliotecznych.

Metody pracy, aktywności studenta:

Kurs e-learningowy: prezentacje interaktywne, dyskusje na forum.

Zadanie - quiz kończący każdy z sześciu modułów kursu.

Tytuł szkolenia: *Naukowe zasoby informacyjne*

Wydziały objęte szkoleniem: studenci studiów licencjackich III rok oraz SUM I rok

Terminarz: semestr zimowy i letni

Miejsce szkoleń: pracownia komputerowa Biblioteki Uniwersyteckiej (sala 62) lub sala szkoleniowa na wydziale

Forma szkoleń: ćwiczenia w pracowni komputerowej

Liczba godzin: 4h

Cel ogólny przedmiotu:

Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z zasobami, narzędziami oraz usługami oferowanymi przez Bibliotekę Uniwersytecką. Głównym zadaniem zajęć jest kształcenie podstaw wiedzy o dokumencie oraz niezbędnych na studiach wyższych umiejętności

i kompetencji informacyjnych w zakresie korzystania z zorganizowanych zasobów naukowych, dziedzinowych i interdyscyplinarnych. Kształcenie efektywnych strategii wyszukiwania informacji, selekcji publikacji, przetwarzania ich z pomocą programów bibliograficznych i ich cytowania w pracy dyplomowej lub magisterskiej zgodnie z obowiązującym prawem autorskim.

Cele szczegółowe:

Student poznaje dokumenty i źródła informacji, odróżnia informacje katalogową od bibliograficznej. Wyszukuje i znajduje publikacje w dziedzinowych zasobach bibliotek, zasobach otwartej wiedzy (OA) w sieci Internet, np. AMUR. Korzysta z zasobów bibliotek UAM, w tym kolekcji naukowych książek i czasopism elektronicznych w subskrypcji UAM. Stosuje programy do tworzenia bibliografii do własnej pracy, np. Mendeley. Kompletuje bibliografię do przeglądu stanu badań. Student umie korzystać z usług oferowanych przez Bibliotekę Uniwersytecką, np. Zamów kopię.

Metody pracy, aktywności studenta:

Dla ćwiczeń w pracowni komputerowej: prezentacje Power Point oraz zajęcia warsztatowe zapoznające z menadżerem bibliografii.

Dla kursu e-learningowego: prezentacje interaktywne, dyskusje na forum, quiz.

Zadanie podsumowujące - opracowanie bibliografii na wybrany temat w programie bibliograficznym.

B. Grupa docelowa: doktoranci

Tytuł szkolenia: *Elektroniczne źródła informacji naukowej*

Wydziały objęte szkoleniem: studenci studiów doktoranckich wszystkich wydziałów UAM

Terminarz: semestr zimowy oraz letni

Miejsce szkoleń: pracownia komputerowa Biblioteki Uniwersyteckiej (sala 62) lub sala szkoleniowa na wydziale

Forma szkoleń: ćwiczenia

Liczba godzin: od 4 do 10 w zależności od programu studiów doktoranckich na poszczególnych wydziałach

Cel ogólny przedmiotu:

Wyposażenie doktoranta w szczegółową wiedzę na temat specjalistycznych zasobów elektronicznych ze swojej dziedziny oraz nowych zasobów pojawiających się w ofertach wydawców i Open Access.

Cele szczegółowe:

Słuchacz studiów doktoranckich:

- w zakresie wiedzy: pozna najważniejsze polskie i zagraniczne wydawnictwa bibliograficzne, katalogi bibliotek, czasopisma elektroniczne, specjalistyczne bazy danych, wirtualne biblioteki, repozytorium instytucjonalne AMUR; wie, jakie metody bibliometryczne są stosowane w ocenie nauki i naukowców
- w zakresie umiejętności: potrafi sformułować zapytania dla przeszukiwanych zasobów elektronicznych w postaci słów kluczowych, również w j. angielskim, potrafi dokonać selekcji wyszukanych źródeł informacji i je ocenić, potrafi sporządzić analizę dokumentacyjną (abstrakt); potrafi korzystać z menedżerów bibliograficznych (EndNote, Mendeley, Flow); umie obliczyć Indeks Hirscha, zna inne wybrane wskaźniki oceny czasopism - punktacja ministerialna, punktacja wydziałowa (jeśli istnieje), Index Copernicus, SJR ((SCImago Journal Rank) i SNIP (Source-Normalized Impact per Paper); potrafi deponować swoje publikacje w repozytorium instytucjonalnym AMUR
- w zakresie kompetencji personalnych i społecznych: będzie przekonany o konieczności: utworzenia swojego profilu Researcher ID i Google Scholar, o korzyściach płynących z udostępnienia swojej pracy doktorskiej i innych publikacji w wersji pełnotekstowej na platformie AMUR, a także o potrzebie popularyzacji swojej dziedziny na portalach społecznościowych, blogach itd. w kontekście altmetrics

Metody pracy, aktywności słuchacza:

Prezentacje Power Point związane z tematami:

- wyszukiwanie w zasobach elektronicznych (katalogi BU, katalogi bibliotek polskich i zagranicznych, czasopisma i książki elektroniczne, biblioteki wirtualne i repozytorium AMUR
- zagadnienia bibliometryczne i ich związki z cytawalnością autora

- zajęcia warsztatowe zapoznające z wybranym menedżerem bibliografii (Mendeley, Flow, EndNote)

C. Grupa docelowa: pracownicy naukowci

Wydziały objęte szkoleniem: pracownicy naukowci wszystkich wydziałów UAM

Terminarz: semestr zimowy oraz letni

Miejsce szkoleń: pracownia komputerowa Biblioteki Uniwersyteckiej (sala 62)

lub sala szkoleniowa na wydziale

Forma szkoleń: prezentacja, warsztat

Liczba godzin: zgodnie z zapotrzebowaniem

a. Tytuł szkolenia: Jak podnieść cytowalność prac naukowych?

- wyszukiwanie cytowań publikacji w bazach Web of Science, SCOPUS
- wskaźniki bibliometryczne: indeks Hirscha dla oceny dorobku naukowca, Impact Factor dla oceny czasopisma
- korzyści płynące z deponowania prac w repozytorium AMUR
- deponowanie pracy w repozytorium
- widoczność publikacji i ich cytowań w profilu naukowca - Google Scholar Citations
- wyszukiwanie cytowań w programie Publish or Perish uznawanym przez NCN dla nauk humanistycznych i społecznych we wnioskach grantowych
- zakładanie własnych profili w serwisach społecznościowych dla naukowców (Academia.edu., ResearchGate) oraz w obrębie naukowych baz danych (Researcher ID oraz ORCID)
- publikowanie w modelu Open Access na licencjach CC

b. Tytuł szkolenia: Zasoby naukowe UAM

- multiwyszukiwarka Summon - główna wyszukiwarka zawartości książek i czasopism elektronicznych, zasobu tradycyjnego z katalogu bibliotek UAM oraz repozytorium instytucjonalnego AMUR i polskich bibliotek cyfrowych. Wyszukuje wg słów kluczowych bieżące i archiwalne publikacje naukowe, wskazuje na dostępność i linkuje do platform wydawców i katalogów. W wyniku wyszukiwania

otrzymujemy m.in teksty artykułów z czasopism, rozdziały z książek z subskrypcji elektronicznych UAM. Omówione zostaną najlepsze strategie wyszukiwania i rodzaje wyszukiwanych dokumentów

- dostępność dziedzinowych publikacji naukowych na platformach wydawców elektronicznych książek i kolekcji czasopism oraz ich agregatorach jak Cairn, EBSCO, Springer, Elsevier i in.

c. Tytuł szkolenia: Zarządzanie bibliografią i tworzenie przypisów przy pomocy menedżerów bibliograficznych: Mendeley, Flow, EndNote

Program warsztatów obejmuje:

- tworzenie konta użytkownika w każdym z menedżerów
- gromadzenie (eksport) danych bibliograficznych z wielu różnorodnych baz danych, katalogów, multiwyszukiwarki SUMMON
- budowanie kolekcji bibliograficznych, przeszukiwanie, porządkowanie zebranych opisów bibliograficznych i dodawanie dokumentów pełnotekstowych oraz praca na tekstach w formacie pdf
- współpraca menedżerów bibliograficznych z edytorami tekstów Microsoft Word i Libre Office
- dodatkowe możliwości programu Mendeley: tworzenie profilu badacza, współpraca w grupach

2. Oferta szkoleń jednorazowych

Dla wszystkich osób chcących zapoznać się z zasobami, możliwością ich optymalnego wykorzystania oraz oferowanymi usługami, przygotowany został cykl edukacyjnych zajęć, służących zdobyciu wiedzy w różnych zakresach, wykorzystując zarówno bezpośredni kontakt z wykładowcą jak również uczestnicząc w nich na odległość, np. pobierając przygotowane prezentacje.

Stale aktualizowany wykaz szkoleń, kursów, warsztatów, pokazów oraz szczegóły ich realizacji znajdują się na stronie www.lib.amu.edu.pl, w zakładce Szkolenia i pomoce: Centrum Edukacyjne Biblioteki Uniwersyteckiej.

Przykłady proponowanych działań:

Mendeley – program bibliograficzny, społeczność.

Warsztat dla doktorantów, pracowników naukowych

EndNoteWeb – program bibliograficzny na platformie Web of Science.

Warsztat dla doktorantów, pracowników naukowych

Flow – program bibliograficzny, współpraca z edytorami tekstów.

Warsztat dla doktorantów i pracowników naukowych

Multiwyszukiwarka Summon – odkryj świat zasobów bibliotek UAM.

Warsztat dla studentów, doktorantów, pracowników naukowych

Jak podnieść cytowalność prac naukowych? Warsztat dla doktorantów, pracowników naukowych

Web of Science – wyszukiwanie.

Wyszukiwanie publikacji autora, cytowań, konto Researcher ID, Journal Citation Reports - porównywanie różnych wskaźników oceny czasopism, wyszukiwanie zaawansowane w bazie JCR.

Warsztat dla pracowników naukowych

E – resources available through your library.

Oferta dla studentów, doktorantów obcojęzycznych

Podstawy efektywnego gromadzenia literatury do prac licencjackich/magisterskich.

Oferta dla studentów studiów licencjackich i magisterskich

Podstawowe techniki wyszukiwania naukowych zasobów informacyjnych.

Oferta dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Księgozbiór bibliologiczny Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Oferta dla studentów, uczestników kursów bibliotekarskich oraz pracowników bibliotek

Szkolenie w zakresie tworzenia tradycyjnej bibliografii i przypisów bibliograficznych.

Oferta dla wszystkich zainteresowanych osób

Praktyki, staże, wolontariat.

Oferta dla studentów, doktorantów oraz wolontariuszy

Zwiedzanie Biblioteki Uniwersyteckiej.

Oferta dla studentów, organizatorów/uczestników konferencji, młodzieży szkolnej wszystkich poziomów nauczania oraz innych zainteresowanych osób